

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Кафедра сценічного мистецтва і культури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту
культури і креативних індустрій

Лідія МАКАРЕНКО

«02» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни Грим

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 026 Сценічне мистецтво

Освітня програма Акторська майстерність та продюсування

Навчально-науковий інститут культури і креативних індустрій

Київ 2024

РОЗРОБЛЕНО: Київський національний університет технологій та дизайну

РОЗРОБНИКИ:

Карпенко Діана Валеріївна, старший викладач кафедри сценічного мистецтва і культури.

Схвалено Вченою радою навчально-наукового інституту культури і креативних індустрій.
Протокол №1 від «02» серпня 2024 року

Директор навчально-наукового інституту
культури і креативних індустрій

Лідія МАКАРЕНКО

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри сценічного мистецтва і культури
Протокол №1 від «02» серпня 2024 року

Завідувач кафедри сценічного мистецтва і культури

Віра БУРНАЗОВА

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>02 Культура і мистецтво</u> Спеціальність <u>026 Сценічне мистецтво</u> Освітня програма <u>Акторська майстерність та продюсування</u> Рівень вищої освіти <u>перший (бакалаврський)</u>	обов'язкова	
Змістові модулі – 1		Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено робочим навчальним планом		3-й	3-й
		Семестр	
		5-й	5-й
		Лекції	
Загальна кількість годин – 90		-	-
		Практичні, семінарські	
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача вищої освіти		36	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		54	-
	Індивідуальне науково-дослідне завдання: - 0 год.		
	Вид підсумкового контролю: екзамен (семестр 5)		

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни складається з 1 змістовного модуля: Елементи та характерні образи гриму.

Мета курсу полягає в оволодінні гримуванням як інструментом творчого розкриття та формування сценічного образу вистави та ознайомлення з основними правилами та прийомами техніки гримування, а також методикою роботи над створенням сценічного образу за допомогою гриму.

Результати навчання: ознайомлення з навчальною програмою та комплексне вивчення студентами спеціальної дисципліни «Грим». Здобуття знань у області історії гриму, розкриття його значення при створенні мистецького образу, вивчення студентами техніки малюнку та портретного живопису, оволодіння всіма виразними засобами гриму, навчити студентів користуватися волосяними виробами відповідно епохи та характеру персонажу, розкрити взаємодію гриму зі світлом та костюмом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** значення гриму при створенні мистецького образу, техніки малюнку та портретного живопису; **вміти:** користуватися волосяними виробами відповідно епохи та характеру дійової особи; уміння розкрити взаємодію гриму з освітленням та костюмом; вміння студента самостійно відтворити характер персонажу засобами гриму, оволодіння технікою гримування; мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва і продюсування. **здатен продемонструвати:** основні правила та прийомами техніки гримування; **володіти** навичками створення сценічного образу засобами гримування; **самостійно** формувати сценічний образ засобами гриму.

Мета курсу передбачає досягнення, набуття та оволодіння таких *компетентностей*:

ЗК03 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04 - Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК07 - Здатність працювати в команді.

ЗК08 - Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ФК01 - Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

ФК02 - Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

ФК03 - Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

ФК04 - Здатність до професійного опанування змістовних (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

ФК05 - Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

ФК10 - Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

ФК14 - Здатність аналізувати літературні джерела і твори мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

ФК15 - Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

Програмні результати навчання:

ПРН02 - Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва і продюсування.

ПРН04 - Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПРН06 - Аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання

ПРН23 - Вміти працювати автономно та під керівництвом, виконувати завдання в межах визначених термінів і дедлайну.

Необхідні навчальні компоненти: пререквізити: Українська та зарубіжна культура; Історія театру і кіно; Акторська майстерність; **кореквізити:** Акторська майстерність; Сценічна мова; **постреквізити:** Акторська майстерність, Сценічна мова.

Види навчальних занять: практичні заняття.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, репродуктивний, проєктний.

Методи контролю: усний, практичний, тестовий.

Форми підсумкового контролю: екзамен (семестр 5).

Засоби діагностики успішності навчання: відпрацювання на практичних заняттях, самостійне відпрацювання техніки виконання, тести для модульного контролю, практична презентація результатів самостійної роботи.

Мова навчання: українська.

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

СЕМЕСТР V

Змістовий модуль 1. Елементи та характерні образи гриму.

Тема 1. Грим. Його роль і значення у створенні художнього образу.

Огляд основних етапів розвитку театрального гриму, його значення для створення художнього образу. Розгляд технічних засобів гриму, гігієни гриму та організації робочого місця. Аналіз зв'язку гриму з магічними та релігійними уявленнями в різних культурах, а також його функція в театральних та обрядових практиках. Ознайомлення з матеріалами та інструментами, що використовуються в гримі, а також із загальними принципами підготовки до процесу гримування.

Тема 2. Техніка гримування. Художньо-технічні засоби гриму.

Основи техніки гримування: процес нанесення і зняття гриму, створення загального тону та використання художніх засобів для створення контурів та об'ємних форм обличчя. Ознайомлення з методами застосування світлотіні, білків, рефлексів, а також з використанням анатомічних знань для коригування форми обличчя.

Тема 3. Живописні засоби в гримі. Детальне зображення рис обличчя.

Вивчення фарб, їх кольорової палітри, а також ролі теплих і холодних тонів у створенні реалістичних образів. Особливості застосування контрастів у гримі для досягнення ілюзії об'єму і форми. Розгляд прийомів змінення форм рис обличчя за допомогою живописних технік.

Тема 4. Форма очей. Расові форми.

Розгляд технік підводки очей для підкреслення лінії контуру і зміни форми очей. Особливості підводки в залежності від типу очей та анатомії. Аналіз расових особливостей форм голови та обличчя для коректного застосування гриму.

Тема 5. Скульптурно-об'ємні деталі обличчя.

Використання скульптурних прийомів для змінення форми обличчя, таких як наліпки і наклейки. Розгляд їх застосування для створення об'ємних ефектів та створення нових пластичних форм для гриму.

Тема 6. Рани, шрамівання, дефекти обличчя.

Техніки створення імітацій шрамів, ран, опіків та інших дефектів обличчя за допомогою спеціальних матеріалів (вата, марля, театрального клею, спеціальних фарб та імітація крові). Огляд різних методів і матеріалів для створення реалістичних ушкоджень шкіри.

Тема 7. Історія зачісок.

Аналіз еволюції зачісок в різних історичних періодах та їх культурне значення. Вивчення традиційних зачісок у різних культурах та їх зв'язок з культурними та соціальними аспектами життя.

Тема 8. Віковий грим. Зморшки.

Техніки створення вікового гриму для різних етапів життя: від шкільного віку до старості. Використання зморшок, зміни кольору шкіри та інших деталей для створення враження вікових змін. Ознайомлення з методами створення вікового ефекту для різних вікових груп.

Тема 9. Національний грим, раси.

Особливості гриму для різних рас і національностей. Розгляд відмінностей у формах голови, носа, рота, кольорі шкіри та волосся, які відображають етнічні особливості. Аналіз технік для коректного відображення цих рис за допомогою гриму.

Тема 10. Грим у професії.

Розгляд впливу професії на зовнішній вигляд людини через призму гриму. Оцінка змін, які можуть виникнути через специфіку роботи (наприклад, зміни кольору шкіри у працівників на відкритому повітрі). Вивчення професійних гримів для створення правдоподібних образів в театральних постановках.

Тема 11. Характерний, гротесковий, казковий та портретний грим.

Розгляд різних категорій характерного гриму для створення специфічних образів персонажів. Ознайомлення з гротесковим і казковим гримом, їх художніми засобами та особливостями виконання. Вивчення портретного гриму для історичних, біографічних і мемуарних п'єс.

Тема 12. Грим для роботи в класі майстерності актора.

Застосування гриму для підготовки до вистави, відповідно до ідейного та художнього задуму. Підготовка до виконання ролі: аналіз персонажа, його віку, професії, фізичного стану та інших характеристик. Підсилення міміки через грим для реалістичного та виразного зображення персонажа.

4. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів (розділів) і тем	Кількість годин													
	Денна форма здобуття вищої освіти							Заочна форма здобуття вищої освіти						
	усьог	у тому числі:						усьог	у тому числі:					
		о	л	пр	ла	се	ін		СР	о	л	пр	ла	се
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Змістовий модуль 1. Елементи та характерні образи гриму.														
Тема 1. Грим. Його роль і значення у створенні художнього образу.	6	-	2	-	-	-	4							
Тема 2. Техніка гримування. Художньо-технічні засоби гриму.	6	-	2	-	-	-	4							
Тема 3. Живописні засоби в гримі. Детальне зображення рис обличчя.	6	-	2	-	-	-	4							
Тема 4. Форма очей. Расові форми.	6	-	2	-	-	-	4							
Тема 5. Скульптурно-об'ємні деталі обличчя.	6	-	2	-	-	-	4							
Тема 6. Рани, шрамування, дефекти обличчя.	8		4	-	-	-	4							
Тема 7. Історія зачісок.	6		2	-	-	-	4							
Тема 8. Віковий грим. Зморшки.	6		2	-	-	-	4							
Тема 9. Національний грим, раси.	8		4	-	-	-	4							
Тема 10. Грим у професії.	6		2	-	-	-	4							

Тема 11. Характерний, гротесковий, казковий та портретний грим.	16	8	-	-	-	8								
Тема 12. Грим для роботи в класі майстерності актора.	10	4	-	-	-	6								
Всього годин за дисципліною	90	36				54								

5. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назва теми практичного заняття	Кількість годин
1	Грим. Його роль і значення у створенні художнього образу. Технічні засоби гриму, гігієна гриму, робоче місце.	4
2	Техніка гримування. Художньо-технічні засоби гриму.	2
3	Живописні засоби в гримі. Детальне зображення рис обличчя.	2
4	Форма очей. Расові форми.	2
5	Скульптурно-об'ємні деталі обличчя.	2
6	Рани, шрамування, дефекти обличчя.	4
7	Історія зачісок.	2
8	Віковий грим. Зморшки.	2
9	Національний грим, раси.	4
10	Грим у професії.	2
11	Характерний, гротесковий, казковий та портретний грим.	6
12	Грим для роботи в класі майстерності актора.	4
Всього з дисципліни		36

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Види робіт	Кількість годин
1	Підготовка до практичних робіт.	20
2	Опрацювання тем, які не викладаються на практичних заняттях.	22
3	Підготовка до всіх видів контролю.	6
4	Індивідуальні завдання (ІЗ), творчі роботи, публічний показ.	6
Всього з дисципліни		54

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання – не передбачено освітньою програмою.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота												МК (тест)	Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			
4	6	6	6	6	6	6	6	6	8	10	10	10	10	100

Розподіл балів за видами робіт

Види робіт, що оцінюються в балах	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Усього
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Робота на практичних заняттях	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	6	6	50
Самостійна робота	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	4	4	30
Модульний контроль	10												10
Екзамен	10												10
Всього з дисципліни													100

Критерії оцінювання видів робіт:

Практичні заняття (50 балів). Оцінюється виконання основних технічних елементів гриму (рівномірність нанесення, точність ліній, чистота виконання); здатність створювати оригінальні образи, адаптувати грим до різних персонажів і стилів; враховується ефективність виконання роботи в обмежений час; чистота та порядок робочого місця, правильне використання інструментів і матеріалів.

Самостійна робота (30 балів). Оцінюється якість самостійного освоєння теоретичних джерел та здатність ефективно застосовувати отримані знання на практиці; вміння студентів аналізувати, систематизувати та інтерпретувати матеріал, отриманий під час самостійного вивчення, а також їх здатність робити висновки та узагальнення; здатність студента виявляти помилки в практичних завданнях, застосовувати рекомендації для їх усунення та вдосконалювати виконання вправ на основі отриманого зворотного зв'язку.

Модульний контроль (тест) (10 балів) - передбачає перевірку рівня засвоєння матеріалу, оцінку теоретичних знань та практичних навичок.

Критерії оцінювання екзамену:

8-10 балів – студент отримує у разі відмінного володіння технікою при виконанні практичних завдань та бездоганному виконанню теоретичних завдань. А саме: студент виконує грим за власним вибором чи вибором викладача. З теорії студент повинен знати як наноситься характерний, національний (расовий), казкові грими та їх застосування; загальний тон, “хворобливе”, “здорове” обличчя.

5-7 балів – студент отримує у разі бездоганного виконання теоретичних завдань, хорошому виконанню практичних завдань в залежності від виконавської майстерності;

2-4 балів – студент отримує у разі доброго знання теоретичного матеріалу, повного виконанню теоретичних завдань, виконанню практичних завдань, але з допустимими недоліками; отримує у разі часткової відповіді та теоретичні завдання але не виконує практичних завдань;

1 бал – студент отримує у разі невиконання теоретичних або практичних завдань, але студент відвідував заняття дисципліни.

0 балів – студент не з'явився на екзамен.

Екзаменатор може давати здобувачеві додаткові завдання для уточнення чи обґрунтування відповіді на завдання. Кількість додаткових запитань не обмежуються.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Оцінка за національною шкалою для екзамену, КП, КР /заліку/	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
Відмінно/ зараховано	90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре/ зараховано	82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	74-81	C	Добре

			(в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
Задовільно/ зараховано	64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	60-63	E	Достатньо (виконання відповідає мінімальним критеріям)
Незадовільно/ незараховано	35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	0-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

9. ПОЛІТИКА КУРСУ

9.1. Обов'язкове дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти, а саме:

- обов'язкове відвідування занять, про відсутність за поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь;
- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики і джерела інформації.

9.2. Для отримання позитивної оцінки з дисципліни необхідно отримати мінімальну кількість балів за кожен вид роботи.

9.3. В разі несвоєчасного виконання робіт отримання максимальної оцінки знижується на 1 бал за кожен тиждень після вказаного терміну захисту роботи.

9.4. Перенесення терміну здачі робіт:

- з поважних причин можливе без зниження максимального балу за умови завчасного повідомлення викладача (особисто або через старосту групи) щодо причин затримки та встановлення нового строку здачі роботи;
- без поважних причин можливе зі зниженням максимального балу за роботи.

9.5. Відпрацювання пропущених практичних занять здійснюється за графіком, складеним з викладачем (без поважних причин - на умовах, встановлених навчальним закладом);

9.6. Оскарження оцінювання :

- подача заяви до директора навчально-наукового інституту культури і креативних індустрій;
- створюється апеляційна комісія у складі фахівців університету, кафедри сценічного мистецтва і культури та залучених зовнішніх фахівців, яка виносить рішення щодо оцінювання.

9.7. Допускається визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті відповідно до Положення про порядок визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти та визначення академічної різниці у Київському національному університеті технологій та дизайну.

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні вказівки до виконання практичних робіт (модульне середовище).
2. Методичні вказівки до самостійної роботи (модульне середовище).

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Гриценко О. Шариков Д. Грим за фаховим спрямуванням (для студентів спеціальності

026 Сценічне мистецтво ОПП Циркові жанри: циркова акробатика, циркова гімнастика, еквілібристика, жонглювання, пантоміма, ілюзія та маніпуляція, клоунада. ОПП Сценічно-естрадно жанри: сучасний танець; ляльки на естраді; розмовні жанри): методичні рекомендації. Київ : Кафедра циркових жанрів Факультету сценічного мистецтва КМАЕЦМ, 2022. 32 с.

2. Малярчук К. Г. Грим і маска як структурні складники сценічного образу. Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство». 2021. № 45. С. 191–198. [Посилання](#)
3. Проскуракова О. В. Грим як простір семіотичної комунікації. Культура України. 2022. №. 78. С. 38–44. [Посилання](#)
4. Шаркіна А.Г. Практики гриму в fashion-інноваціях: специфіка, функції. Artanddesign. 2020. №3. С. 132–144. [Посилання](#)
5. Шаркіна А.Г. Художня структура тематичного жіночого образу з фольклорними мотивами: етапи створення. Artanddesign. 2020. №2. С. 147-157. [Посилання](#)

Додаткова

6. Грим: навчально-методичний посібник для студентів мистецьких спеціальностей. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. 120 с.
7. Scott Chris. Face with A Heart: Mastering Authentic Beauty Makeup. San Francisco, Maritusbook. 2014. 148 p.

Інтернет ресурси

1.	Грим.	Мистецтво	перевтілення.	Випуск	1.
			https://www.youtube.com/watch?v=WS8K_9co8Ts		
2.	Грим.	Мистецтво	перевтілення.	Випуск	2.
			https://www.youtube.com/watch?v=RnFY9MZzh90		
3.	Грим.	Мистецтво	перевтілення.	Випуск	3.
			https://www.youtube.com/watch?v=eJWgzGMTUVs&t=46s		
4.	Грим.	Мистецтво	перевтілення.	Випуск	4.
			https://www.youtube.com/watch?v=uLaEj-gr2bY		
5.	Грим.	Мистецтво	перевтілення.	Випуск	5.
			https://www.youtube.com/watch?v=QdBpPunMeQk&t=303s		
6.	Грим.	Мистецтво	перевтілення.	Випуск	6.
			https://www.youtube.com/watch?v=Ww6Jw85YkSY		
7.	Грим.	Мистецтво	перевтілення.	Випуск	7.
			https://www.youtube.com/watch?v=g0ijQhjM06c		
8.	Грим.	Мистецтво	перевтілення.	Випуск	8.
			https://www.youtube.com/watch?v=_5-2TfQbu6s		

ПОГОДЖЕНО:

Протокол засідання кафедри від «02» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри СМК

В. В. Бурназова

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО:

Протокол засідання кафедри від «_____» _____ 20__ р. № _____

Завідувач кафедри _____

Протокол засідання кафедри від «_____» _____20 __р. № _____

Завідувач кафедри _____

Протокол засідання кафедри від «_____» _____20 __р. № _____

Завідувач кафедри _____